

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR TĚLOVÉHO DESIGNU

BODY DESIGN STUDIO

NEO (nepojmenovatelný ekologicko-umělecký objekt/y)

NEO (an unnamed ecological art object)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Kateřina Molišová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Mgr.A Lenka Klodová, Ph.D.

BRNO 2019

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 – 7
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 8 – 10

TEXTOVÁ ČÁST

Anotace

Bakalářská práce Koule/Planeta je založena na recyklaci v přírodě nalezeného odpadu na umělecký objekt. Planeta vychází z potřeby podílet se na uvedení krajiny do původního stavu a zároveň reagovat na přístup lidstva k odpadu a jeho vlivu na přírodu. Nalezený odpad svazuji a tvaruji do podoby planety, jež je odrazem a souputníkem Země, přehlcené lidmi vyprodukovaným odpadem. celý proces vzniku zaznamenávám na video, které je součástí instalace.

Annotation

This bachelor thesis – The Sphere/The Planet – is based on the recycling of waste found in the nature to an art object. The Planet is centred on my need to participate in bringing the landscape back to its original state while also reacting to humanity's attitude to the waste production and its influence on nature. I bind and shape the found waste into a planet-shaped sphere that is meant to be a reflection and companion of the planet Earth which is overfilled by the waste produced by humans. The whole process of creation is recorded on the video that is also part of the installation.

Textová část DZP

Žijeme na vrcholu doby nadbytku a blahobytu, ale také doby plýtvání, doby plastové – doby odpadu. Kamkoliv se podíváme, vidíme hromady zbytečných věcí. Kupíci se odpad nalézáme nejen v ulicích a městech, ale především v lesích, půdě a oceánech. V současnosti vzniká mnoho celosvětových i lokálních hnutí zabývajících se úklidem ve svém okolí – Trash hero, u nás už dlouho působící Svaz ochránců přírody, iniciativa Uklidme Česko, ale i samostatní jedinci zaštiťující se myšlenkami těchto hnutí a svou láskou k přírodě jako takové. Inspirací pro tuto bakalářskou práci mi byly akce těchto organizací, kniha Paula Shepherda *Pěstěná divočina*, umělecké instalace z odpadu Mierle Lederman a hlavně dílo *Špína na špejli* tchajwanských umělkyní Chung I-čchen, Kuo I-chuej a Čeng Jü-ti mi byly inspirací. Základním podnětem ale byla především vlastní potřeba nějak se vyjádřit k celosvětovému problému nadměrné produkce a špatné likvidace odpadu.

Už ve svých předchozích pracích jsem se zabývala recyklací. Ta ale nebyla hlavní otázkou mé činnosti. Po tématech života a smrti, vlastní existenci, sebeomezování a zkoumání hranic vlastní vůle, jsem našla těžiště své práce v ekologii a recyklaci – vytváření nových objektů a instalací z věcí nepotřebných, nechtěných a opovrhovaných, v práci s odpady nalezenými v kontejnerech, vlastním odpadkovém koši a v krajině. Ze zamýšlení se nad otázkou Jaká jsou moje „*práva a povinnosti ve vztahu ke krajině a přírodě*“¹ vzešla odpověď: Mé jediné právo vůči přírodě je být její součástí a mojí povinností, jakožto člověka, je do její přirozenosti co nejméně zasahovat a od jiných lidských zásahů se ji snažit očišťovat.

¹ (Krajhanzl, Psychologie vztahu k přírodě a životnímu prostředí, s.34)

Nepojmenovatelný ekologicko-umělecký objekt – Planeta, jak jsem svou bakalářskou práci nakonec nazvala, je pro mě jakýmsi „suchozemským“ ekvivalentem nových ostrovů a kontinentů vznikajících z odpadu kvůli proudění vody v oceánech a mořích. Planeta tak vzniká také shlukováním odpadu, ne však přičiněním přírody, jako se to děje v oceánech, ale tím, že ji aktivně tvořím, terraformuji.

Planetu, nebo Kouli, jak o ní často sama pro sebe přemýšlím, vytvářím přímo v lese, v místech kde odpad nalézám. Jedná se o jakousi performativní akci beze svědků zaznamenávanou jen fotografiemi a GoPro kamerou. Jedinými pozorovateli živé akce jsou pouze náhodní kolemjdoucí a příroda sama. Samota, spoléhání se čistě na vlastní fyzické i technické schopnosti a pohyb pouze takový jaký mi ráz krajiny dovolí, je pro mě důležitým aspektem vytváření si hlubšího vztahu k místu.

Procházím lesem, předem vytyčenou oblastí ohraničenou třemi vesnicemi (Rosice, Tetčice a Omice) a dálnicí na Prahu. Oblastí vedou dvě turistické stezky, které se zhruba uprostřed lesa spojují, a nespočet lesních cest a pěšin. Procházím se krajinou a nalézám další a další odpadky. Věci, jejichž nalezení bych očekávala, ale i takové, u nichž ještě dlouhou dobu přemýšlím, jak se tam vlastně mohly dostat. Nabaluji, svazuji a navazuji odpad na sebe tak, jak ho nalézám. Postupně se zvětšující Koule/Planeta mě lesem provází. Valím ji před sebou a nabírám další a další odpad. Ráda se přirovnávám k hovniválu. Ale zatímco on před sebou tlačí zbytky tlejících přírodnin, které mu slouží jako potrava i jako úkryt, já sebou valím pozůstatky lidské přítomnosti v lese, jejichž životnost je takřka nekonečná. Prázdné PET lahve, obaly od čokolád a salámů, ale i autosedačky, blatníky a koberce se tak stávají součástí mé existence. Mé vlastní koule/hromady hnoje, za kterou jsem se rozhodla převzít odpovědnost – uklizením alespoň malé části lesa, k němuž jsem původně neměla žádný citový vztah, který jsem neznala, a vytvořením vlastní planety, nazvané podle katastrálních území, v kterých byla vytvořena. Ta se pro tuto chvíli stává středobodem mého soukromého vesmíru. Původním záměrem bylo vytvořit takových Planet víc. Ale musela jsem si přiznat, že pokud je mým záměrem nadále tyto objekty vytvářet pouze vlastními silami, přecenila jsem své fyzické schopnosti v rámci časového úseku, který jsem si na práci vytyčila. Proto bude pro prezentaci bakalářské práce předložena tato jedna Planeta.

V ideálním případě bych Planetu ráda po nějaký čas vystavovala přímo v lese. Tak aby byl každý kolemjdoucí konfrontován s množstvím *bordelu*, který byl v tomto lese nasbírán. Po čase bych kouli odvalila do eko-dvora, rozebrala a vytříděný odpad vyhodila. Bohužel se momentálně setkávám spíše s negativními reakcemi lidí, které v lese potkám. Opovržlivé pohledy a komentáře naznačující, že to já jsem odpadky do lesa přinesla, mě nutí přemýšlet o schopnosti těchto lidí zamyslet se a přijímat odpovědnost za lidské počínání na Zemi.

Protože ideální případy se stávají jen zřídka, bude bakalářská práce pravděpodobně prezentovaná pouze jako instalace Planety ve škole, společně s video záznamy samotné akce. Zaoblení obrazu, díky objektivu rybí oko, kterým je záznam natočen, vytváří pro mě novou, a původně nezamýšlenou perspektivu pohledu na objekt. Koule/Planeta rotující po větší kouli – Zemi. Může být vnímána jako její nový satelit, díky gravitaci natrvalo připoutaný k jejímu povrchu.

Obrazovky s videi budou umístěny v horizontální poloze, aby se divák mohl na Planetu a její pohyb po lese dívat ze stejného úhlu, z jakého jsem se na ni v tu chvíli dívala já, a mohl se tak alespoň zprostředkovaně stát jakýmsi broukem čistícím les.

Cílem projektu bylo apelovat na společnost v otázkách postoje k přírodě, možnostem její udržitelnosti a ochrany před lidskými zásahy, ale také prohlubování vlastního vztahu ke krajině.

Téma recyklace a obecně ochrany krajiny a přírodních zdrojů je dle mého názoru velmi aktuální a ráda bych se mu věnovala i ve svých dalších pracích. Samotný projekt Planety, pro mě bakalářskou prací nekončí, chtěla bych v něm v budoucnu pokračovat. Pokusit se spolupracovat s místními obecními úřady a ochránářskými spolky a spoluprací s nimi vytvořit síť Planet např. po celém kraji. Kromě pokračování v ekologických projektech bych se ráda v budoucnu více zaměřila na přenášení emocí z určitých situací, které ve mně vyvolává pobyt v přírodě, na další lidi.

OBRAZOVÁ ČÁST

Planeta, kombinovaná technika, ø 30 cm, 2019

Planeta, kombinovaná technika, ø 50 cm, 2019

Planeta, kombinovaná technika, ø 90 cm, 2019

Planeta, kombinovaná technika, ø 120 cm, 2019

Planeta (detail), kombinovaná technika, ø 120 cm, 2019

Planeta (fotografie z videa), kombinovaná technika, ø 120 cm, 2019